

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov

Prierezové témy a ich skratky

iŠkVP- 1. stupeň

1. Osobnostný a sociálny rozvoj **OSR**
2. Výchova k manželstvu a rodičovstvu **VMR**
3. Environmentálna výchova **ENV**
4. Mediálna výchova **MDV**
5. Multikultúrna výchova **MUV**
6. Regionálna výchova a ľudová kultúra **RLK**
7. Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke **DOV**
8. Ochrana života a zdravia **OZO**

iŠkVP- 2. stupeň

1. Osobnostný a sociálny rozvoj **OSR**
2. Výchova k manželstvu a rodičovstvu **VMR**
3. Environmentálna výchova **ENV**
4. Mediálna výchova **MDV**
5. Multikultúrna výchova **MUV**
6. Ochrana života a zdravia **OZO**

1. Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Cieľom je rozvíjať u žiakov sebareflexiu, sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebazvdelávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu. Dôležité je podporovať prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok). Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Vhodné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód. Témy budú realizované najmä na hodinách etickej výchovy, občianskej náuky, slovenského jazyka a literatúry, vhodnou a osvedčenou formou je výchovný program (dlhodobý kurz) v spolupráci s CPP Levice.

Cieľom jej uplatňovania je nasmerovať žiakov k:

- porozumeniu sebe a iným
- získavaniu pozitívneho postoja k sebe a druhým
- zvládaniu vlastného správania
- formovaniu dobrých medziľudských vzťahov v triede i mimo nej
- rozvíjaniu základných zručností komunikácie a vzájomnej spolupráce
- získaniu základných sociálnych zručností pre riešenie rôznych situácií
- akceptácii rôznych typov ľudí, názorov, prístupov k riešeniu problémov
- uplatňovaniu základných princípov zdravého životného štýlu a nerizikového správania v každodennom živote

Prierezovú tému Osobnostný a sociálny rozvoj začleníme do predmetov:

- slovenský jazyk
- náboženská výchova
- telesná výchova

Spôsob realizácie prierezovej témy:

- výchovné programy, zapojenie do projektu Škola priateľská deťom
- rozhovor
- beseda s preventistom PZ
- projekt
- multimedialná prezentácia

Slovenský jazyk a literatúra

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy OSR	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Rozvoj sociálnych zručností v oblasti komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, komunikácia v každodennom živote	Lúčime sa s návštevou	Tykanie a vykanie Blahoželenie Súkromný list Časopis Knihy	Vybrané slová Ľudové rozprávky	Príslovia, porekadlá Prirovnania Slovné druhy	Príslovia, porekadlá	Príslovia, porekadlá, diskusia, debata	Komunikačné situácie		Komunikácia
Sebapoznanie, sebareflexia, sebarozvoj, sebamotivácia, autoregulácia, psychohygiena, jedinec a skupina, jedinec a spoločnosť, komunikácia a medziľudské vzťahy, vzťah ku spoločnosti, zásady ľudského spolužitia	Osobná hygiena	Rozprávanie Opis Knihy Hádanka	Mach a Šebestová Vybrané slová	Priama reč Rozhovor Spodobovanie	Analýza písomiek	Analýza písomiek	Analýza písomiek, Hlušiková: Srdce v ofsajde, Futová: Poškoľáci	Reflexívna lyrika, analýza písomiek	Úvaha, analýza písomiek
Zdravý životný štýl, psychohygiena, odolnosť voči záťažovým situáciám	Les, vychádzka do lesa	Rozprávanie Opis	Príslovia, porekadlá Vybrané slová	Slovné druhy Rozhovor Umelecký a vecný text, literatúra		Štatický opis, debata, diskusia	robinsonáda	denník	Reflexívna lyrika

Telesná a športová výchova

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy OSR	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Rozvoj sociálnych zručností v oblasti komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, komunikácia v každodennom živote	Manipulačné, prípravné a športové hry		Kreatívne a estetické pohybové činnosti Psychomotorické cvičenia a hry	Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Športové hry	Športové hry	Športové hry	Športové hry	Športové hry
Sebapoznanie, sebareflexia, sebarozvoj, sebamotivácia, autoregulácia, psychohygiena, jedinec a skupina, jedinec a spoločnosť, komunikácia a medzilidské vzťahy, vzťah ku spoločnosti, zásady ľudského spolužitia	Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia	Kreatívne a estetické pohybové činnosti Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Športové hry	Športové hry	Športové hry	Športové hry	Športové hry
Zdravý životný štýl, psychohygiena, odolnosť voči záťažovým situáciám	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti Psychomotorické cvičenia a hry	Psychomotorické cvičenia a hry		Plavecký výcvik	Lyžiarsky výcvik		

2. Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov je príprava na zodpovedné partnerské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii témy je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využiť aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- osvojil zásady bezpečného správania a porozumel rizikám v oblasti sexuality;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Slovenský jazyk a literatúra

	Ročníky ISCED 2				
Témy VMR	5.	6.	7.	8.	9.
Úloha rodiny v spoločnosti		Príbehy zo života detí	Hronský, Tajovský, Kukučín - poviedky	Úvaha	Tajovský: Ženský zákon Ferko: Ako divé husi
Zásady zdravého života	Rozprávky		Detský hrdina v literatúre, robinsonáda		Asimov: Stratený robot
Rovnoprávnosť pohlaví	Povesti	Bájoslovie	Detský hrdina v literatúre	Úvaha	
Priateľstvo	Rozprávky, povesti		Detský hrdina v literatúre	Exupéry: Malý princ	
Kultivované dospievanie	Rozprávky, povesti	Bájky, príbehy zo života detí	Detský hrdina v literatúre, fantasy, robinsonáda	Denník	Dievčenský román, denník
Zodpovedný prístup k sexualite			Detský hrdina v literatúre	Ľúbostná poézia	Shakespeare: Rómeo a Júlia

Biológia

Témy VMR	Ročníky ISCED 2				
	5.	6.	7.	8.	9.
Úloha rodiny v spoločnosti	Čo je rodina?		Ja, moja rodina a spoločnosť		Postavenie rodiny a jednotlivca v spoločnosti
Zásady zdravého života	Čo si nosím na desiatu?		„Zdravé“ potraviny		Potravinová pyramída
Rovnoprávnosť pohlaví			Genetická podstata		Biologická rozdielnosť a spoločenská rovnoprávnosť pohlaví
Priateľstvo	Triedny kolektív, pojmy priateľ, kamarát		Ja a moji priatelia		Charakteristiky, podľa ktorých si vyberáme priateľov
Kultivované dospievanie	Rodičia a ja, moje správanie		Čo je puberta a problémy tínedžera		Názorové konflikty medzi deťmi a rodičmi v puberte
Zodpovedný prístup k sexualite	Biologická podstata sexuality		Sexualita – nesprávne pochopený pojem		Pohlavná dospelosť, riešenie problémov

Anglický jazyk

Témy VMR	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Úloha rodiny v spoločnosti		Rodina a spoločnosť		Rodina a spoločnosť	Človek a spoločnosť; komunikácia	Človek a spoločnosť, komunikácia Uprostred multikultúrnej spoločnosti Človek a príroda	Rodina a spoločnosť Uprostred multikultúrnej spoločnosti	Profesia a pracovný život	Uprostred multikultúrnej spoločnosti Mládež a jej svet
Zásady zdravého života		Stravovanie		Multikultúrna spoločnosť	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Výživa a zdravie	Voľný čas a záľuby Mládež a jej svet	Šport nám, my športu	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Šport nám, my športu
Rovnoprávnosť pohlaví				Rodina a spoločnosť	Komunikácia	Vzdelávanie a práca Uprostred multikultúrnej spoločnosti Krajiny, mestá a miesta Voľný čas a záľuby	Rodina a spoločnosť Vzdelávanie a práca Vzory a ideály	Veda a technika v službách ľudstva Voľný čas a záľuby Vzory a ideály	Obchod a služby Veda a technika v službách ľudstva
Priateľstvo		Multikultúrna spoločnosť		Multikultúrna spoločnosť	Vzdelávanie a práca	Človek a spoločnosť, komunikácia Voľný čas a záľuby	Mládež a jej svet Vzory a ideály	Odievanie a móda Krajiny, mestá a miesta	Voľný čas a záľuby Mládež a jej svet

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Kultivované dospievanie			Rodina a spoločnosť	Rodina a spoločnosť	Voľný čas a záľuby Odievanie a móda	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Výživa a zdravie Odievanie a móda Uprostred multikultúrnej spoločnosti	Mládež a jej svet Voľný čas a záľuby	Profesia a pracovný život Veda a technika v službách ľudstva	Mládež a jej svet Ľudské telo, starostlivosť o zdravie
Zodpovedný prístup k sexualite				Rodina a spoločnosť			Mládež a jej svet Vzory a ideály	Vzory a ideály	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Občianska náuka

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy VMR	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Úloha rodiny v spoločnosti						Sociálne skupiny, sociálne vzťahy v skupinách	Spoločnosť, jej vznik, vývoj a charakteristika.		Potreby a statky, Peniaze a funkcie peňazí.
Zásady zdravého života									Poistovne
Rovnoprávnosť pohlaví						Osobnosť	Sociálne vzťahy v spoločnosti		Spotreba a spotrebiteľ.
Priateľstvo						Sociálne vzťahy v skupinách	Veľké spoločenské skupiny		Podnik a podnikanie.
Kultivované dospievanie						Osobnosť			Peniaze a funkcie peňazí.
Zodpovedný prístup k sexualite						Ľudské city	Náboženstvá		Potreby a statky

Etická výchova

Témy VMR	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Úloha rodiny v spoločnosti	Vzájomná pomoc medzi členmi rodiny	Vyjadrovanie citov	Podelenie sa a darovanie v rámci rodiny	Napĺňanie obsahu dohovoru o právach dieťaťa	Otvorená komunikácia	Vedieť požiadať o láskavosť, vysloviť návrh.	Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine	Vzťah I chorým, starým, postihnutým ľuďom...	Prehľbovanie komunikačných zručností
Zásady zdravého života	Uvedomenie si vlastnej hodnoty	Tolerancia a spolupráca	Postoje a zručnosti v medziľudských	Kultivované správanie			Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity		Zdravý životný štýl

			vzťahoch						
Rovnoprávnosť pohlaví	Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch	Tvorivosť	Naša škola	Sociálne zručnosti a postoje v medziľudských vzťahoch	Identifikácia a vyjadrenie vlastných citov	Moje zrkadlo. Ako by si sa cítil, keby ...		Byť sám sebou	
Priateľstvo	Prvé kontakty v triede a v škole	Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov	Pomoc, darovanie a delenie sa	Rozvoj tvorivosti a iniciatívy	Poznanie a pozitívne hodnotenie seba a druhých	Hodnoty priateľstva Čo môžem urobiť pre druhých. Neviditeľný priateľ.			
Kultivované dospievanie	Pozitívne hodnotenie iných	Naša trieda-spoločnosť detí	Vcítienie sa do prežívania iných - empatia	Riešenie každodenných problémov	Pozitívne vzory	Vedieť prijímať a dávať	Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity	Telesné a duševné zdravie ako etická hodnota	Závislosti
Zodpovedný prístup k sexualite			Podieľam sa na vytváraní dobrej atmosféry v našej škole	Reálne a zobrazené vzory			Etické aspekty sexuálnej zrelosti		Masmediálne vplyvy

3. Environmentálna výchova (ENV)

Environmentálna výchova vedie žiakov ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov medzi organizmami a vzťahom človeka k životnému prostrediu. Ide o rozvíjanie a najmä pochopenie nevyhnutného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti, ktorý umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím, kde sú vzájomne prepojené aspekty ekologické, ekonomické a sociálne. Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti (vyučovacie predmety). Vzájomným prepojením, rozšírením, upevňovaním a systematizáciou vedomostí, špeciálnych návykov a zručností upozorňujeme žiakov na súvislosti medzi poznatkami, ktoré si už osvojili na pochopenie problematiky zo širšieho pohľadu. Len tak dokážu skutočne pochopiť globálne problémy. Pochopenie je základnou podmienkou aktívneho prístupu žiakov k efektívnej ochrane a udržateľnému stavu životného prostredia.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Vzdelávacia oblasť „**Priroda a spoločnosť**“ poskytuje ucelený elementárny pohľad na okolitú prírodu a prostredie. Učí pozorovať, citlivo vnímať a hodnotiť konanie ľudí vo vzťahu k životnému prostrediu. V maximálnej miere využíva priame pozorovanie žiakov okolitého prostredia, ktoré výrazne ovplyvňuje emocionálnu stránku osobnosti jedinca. Vzdelávacia oblasť „**Človek a príroda**“ zdôrazňuje pochopenie objektívnej platnosti základných prírodných zákonitostí, dynamických súvislostí od

ekosystémov po biosféru ako celku, postavenie človeka v prírode a komplexnú funkciu ekosystémov vo vzťahu k ľudskej spoločnosti. Vzdelávacia oblasť „**Človek a spoločnosť**“ a „**Človek a hodnoty**“ sa zameriava na súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálnymi prístupmi k riešeniu problematiky a poukazuje na ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja (medzilidské vzťahy, spolupráca v rozmanitosti, odstraňovanie chudoby, chorôb, zmenšovanie rozdielov medzi ľuďmi, zaistenie dôstojného života ľudí.) Vzdelávacia oblasť „**Zdravie a pohyb**“ rieši problematiku vplyvu prostredia na vlastné zdravie a na zdravie iných. V súvislosti s problémami súčasného sveta poukazuje aj na dôležitosť starostlivosti o životné prostredie pri organizovaní masových športových podujatí. Dôležitú úlohu v prierezovej téme zastupujú informačno-komunikačné technológie, ktoré umožňujú využívať aktuálne údaje o stave životného prostredia a možnosť simulovať určité udalosti. Komunikačné technológie podnecujú záujem o spôsoby riešenia ekologických problémov, umožňujú nadväzovať kontakty v tejto oblasti a vymieňať si informácie v rámci republiky, krajín EÚ a sveta. Vzdelávacia oblasť „**Umenie a kultúra**“ poskytuje mnoho príležitostí na zamyslenie sa nad vzťahom človeka a životného prostredia, na uvedomenie si prírodného a sociálneho prostredia ako zdroja inšpirácie pre vytváranie kultúrnych a umeleckých hodnôt a na vnímanie estetických kvalít životného prostredia.

Prínos environmentálnej výchovy k rozvoju osobnosti žiaka

V oblasti vedomostí, zručností a schopností

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi;
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta;
- schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- rozvíjať spoluprácu v pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce;

V oblasti postojov a hodnôt

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehĺbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;

- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

Tematické okruhy

1. Ochrana prírody a krajiny

Les (význam lesa, funkcia lesného ekosystému, les v našom prostredí, vzájomné vzťahy v ekosystéme lesa, negatívne dôsledky odlesňovania na životné prostredie), pole (význam, zmeny krajiny vplyvom činnosti človeka, spôsoby hospodárenia na poli, okolie polí), vodné zdroje (ľudské aktivity spojené s vodným hospodárstvom, hospodárenie s vodou), more (druhovú rozmanitosť, význam pre biosféru, morské riasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého), tropický dažďový prales (druhovú rozmanitosť, miznutie tropických dažďových pralesov a ich následky na ekologickú rovnováhu Zeme); ľudské sídlo – mesto – dedina (umelý ekosystém, jeho funkcia a vzťah k okoliu, aplikácia na miestne podmienky, urbanizácia - vplyv na prírodu a krajinu), kultúrna krajina (pochopenie dôsledkov rozhodnutí a činnosti ľudí v minulosti na súčasný stav životného prostredia);

2. Zložky životného prostredia

Voda (význam vody, kolobeh vody, ochrana jej čistoty, ohrozovanie vôd, pitná voda u nás a vo svete, čistenie odpadových vôd, spôsoby riešenia), ovzdušie (význam pre život na Zemi, klimatické zmeny, zdroje znečistenia, čistota ovzdušia), pôda (význam pôdy pre život na Zemi, ochrana pôdy, dôsledky erózie, znečisťovanie pôdy – odpadové skládky, priemysel, poľnohospodárstvo), zachovanie biodiverzity (význam druhej rozmanitosti pre zachovanie biologickej rovnováhy na Zemi a jej ochrana);

3. Prírodné zdroje, ich využívanie, ochrana

Význam prírodných zdrojov pre človeka, obnoviteľné prírodné zdroje, neobnoviteľné prírodné zdroje, racionálne využívanie prírodných zdrojov vo vzťahu k udržateľnému rozvoju, využívanie alternatívnych zdrojov energie;

4. Ľudské aktivity a problémy životného prostredia

Poľnohospodárstvo a životné prostredie, doprava a životné prostredie (význam, vývoj, energetické zdroje dopravy a ich vplyv na prostredie, druhy dopravy a ekologická záťaž, doprava a globalizácia), priemysel a životné prostredie (priemyselná revolúcia a demografický vývoj, vplyv priemyslu na prostredie, spracovávané materiály a ich pôsobenie na životné prostredie, vplyv právnych a ekonomických nástrojov na vzťah priemyslu k ochrane životného prostredia, priemysel a udržateľný rozvoj spoločnosti), odpady a spôsoby hospodárenia s odpadmi (odpady a príroda, princípy a spôsoby hospodárenia s odpadmi, druhy odpadu, likvidácia, triedenie, recyklovanie odpadu.), ochrana prírody a kultúrnych pamiatok (význam ochrany prírody a kultúrnych pamiatok, ochrana mestských pamiatok zaradených do zoznamu Svetového dedičstva, právne riešenie u nás, v EÚ a vo svete), zmeny v krajine (dôsledky urbanizácie – narušovanie prírodných ekosystémov, záber poľnohospodárskej pôdy, územné plánovanie z hľadiska ochrany životného prostredia), dlhodobé programy zamerané na zvyšovanie ekologického vedomia ľudí (Agenda 21, Deň Zeme, Deň životného prostredia OSN...);

5. Vzťah človeka k prostrediu

Naše mesto, obec (prírodné zdroje, ich pôvod, spôsoby využívania a riešenia odpadového hospodárstva, príroda a kultúra nášho okolia a jej ochrana), náš životný štýl (spotreba vecí, energie, odpady, vplyv na prostredie), lokálne a globálne ekologické problémy (príklad problému, jeho príčina, dôsledok, súvislosť, možnosti a

spôsoby riešenia, vlastný názor, jeho zdôvodnenie a prezentácia), prostredie a zdravie (kvalita života, rozmanitosť vplyvov prostredia na zdravie, možnosti a spôsoby ochrany zdravia, environmentálne zdravie) nerovnomernosť života na Zemi (rozdielne podmienky prostredia a rozdielny spoločenský vývoj na Zemi, príčiny a dôsledky globálnych ekologických problémov a princípy udržateľnosti rozvoja);

Aktivity školy podporujúce environmentálnu výchovu

- **KURZ: Deň Zeme – 22. apríl** – aktivita zameraná na ochranu životného prostredia, tradične tematicky zameraná vyčistenie okolia školy, úpravu školského areálu, výsadbu zelene v areáli školy;
- **Úprava areálu školy** – celoročné tradičné sezónne práce na úpravu okolia školy, starostlivosť o kvetinové záhony, dreviny;
- **Týždeň zdravia** - aktivita zameraná na zdravý životný štýl, podporovanie pohybových aktivít, pobyt na čerstvom vzduchu, konzumáciu zdravých potravín;
- **Recyklácia** – celoročná aktivita školy zameraná na recyklovanie odpadového materiálu, využívanie odpadového materiálu. V škole sú umiestnené nádoby na recyklovanie papiera, plastov a kovov. Celoročné organizovanie zberu papiera.
- **Ochrana vtáctva** – zimná aktivita žiakov I. stupňa. Výroba krmidiel, prikrmovanie vtákov v areáli školy.
- **Čo dýchame** – podpora pestovania izbových kvetov v triedach a ich význam pre život človeka.
- **Liečivé rastliny** – osвета v zbere a pestovaní liečivých rastlín, ich význam pre človeka. Podporovať význam prírodných liečiv pred umelými preparátmi. Zber šípok, zber lipy, pestovanie mäty, repíka lekárskeho. Ochutnávky čajov.
- Zapojenie sa do projektu **Zelená škola**.

Environmentálna výchova je vyučovaná ako voliteľný predmet v 7. – 9. ročníku, okrem toho je začlenená v predmetoch:

- **prvouka,**
- **výtvarná výchova,**
- **vlastiveda,**
- **matematika,**
- **biológia,**
- **geografia,**
- **fyzika,**
- **chémia,**
- **technika,**
- **slovenský jazyk,**
- **záhradníctvo,**

➤ **pracovné vyučovanie.**

Spôsob realizácie prierezovej témy:

- beseda s odborníkom – poľovníci, včelár, lesoochránár,
- zapojenie sa do projektu Zelená škola,
- beseda so žiakmi,
- kurz – v rámci Dňa Zeme, Účelových cvičení a Didaktických hier
- projektové spracovanie témy,
- vychádzka,
- exkurzia – Ramsarská lokalita, arborétum Mlyňany, Emilove sady,
- výlet s tematikou objavovania rozmanitosti a krás prírody,
- škola v prírode,
- multimediálne spracovanie environmentálnej témy – vytvorenie prezentácie,
- výtvarné a priestorové spracovanie s využitím odpadového materiálu,
- výroba herbáru – informatika,
- článok v školskom časopise,
- didaktické hry a hravé environmentálne aktivity na I. stupni,
- riešenie slovných úloh z matematiky s danou tematikou v rámci voliteľných hodín,
- vyučovanie v prírode – v City parku, v areáli školy – letná trieda,
- využívanie edukačných serverov s tematikou ENV.

Slovenský jazyk a literatúra

	Ročníky ISCED 1	Ročníky ISCED 2

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Témy ENV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Les, vychádzka do lesa	Opis Rozprávanie	Obojaké spoluhlásky Podstatné mená	Opis prírody Vecná literatúra	Ludové piesne	Diskusia, debata	Tajovský, Kukučín, Hronský		Úvaha
Zložky životného prostredia	Rybačka	Rozprávanie	Abeceda Opis predmetu	Rozhovor			Podnety dizajnu		Náučný štýl
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Zvieratá sa pripravujú na zimu	Opis	Inzerát	Vecná literatúra Slovné druhy		Diskusia, debata	Tradícia a identita		
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Domáce zvieratá	Rozprávanie	Obojaké spoluhlásky	Priama reč		Diskusia, debata	Robinson Crusoe	Úvaha, sci-fi	
Vzťah človeka k prostrediu	Nový byt	Rozprávanie	Vybrané slová	Opis prírody Vybrané slová			Robinson Crusoe	Úvaha	Prírodná lyrika

Výtvarná výchova

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy ENV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Výtvarný jazyk	Porovnávanie	Výtvarný jazyk - kompozičné princípy	Podnety z rôznych oblastí poznávania sveta	Podnety architektúry	Podnety hudby a literatúry	Prieniky umení	

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Zložky životného prostredia	Podnety poznávania sveta	Asambláž/akumulácia	Materiálny reliéf	Podnety architektúry	Podnety architektúry	Podnety z rôznych oblastí poznávania sveta			
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	Podnety výtvarného umenia			Podnety filmu a videa	Škola v galérii /Galéria v škole	Elektronické médiá		
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Podnety architektúry	Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Podnety z rôznych oblastí	Podnety tradičných remesiel	Podnety z dejín umenia	Podnety dizajnu		Tradícia a identita	
Vzťah človeka k prostrediu	Škola v galérii	Farba	Kompozičné princípy	Podnety hudby a literatúry / syntetické podnety/ Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Konštruktivizmus	Možnosti zobrazovania videného sveta	Podnety hudby a literatúry	Zvuk a obraz - jazyk umenia	

Matematika

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy ENV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Riešenie slovných úloh				Riešenie slovných úloh				

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Zložky životného prostredia	Sčítanie a odčítanie		Riešenie slovných úloh	Riešenie slovných úloh
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Riešenie aplikačných úloh		Riešenie slovných úloh	Riešenie slovných úloh
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Geometria a meranie	Riešenie slovných úloh		Riešenie slovných úloh
Vzťah človeka k prostrediu	Riešenie slovných úloh			Riešenie slovných úloh

Pracovné vyučovanie

	Ročníky ISCED 1			
Témy ENV	1.	2.	3.	4.
Ochrana prírody a krajiny				Starostlivosť o životné prostredie
Zložky životného prostredia				Starostlivosť o životné prostredie
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana				Starostlivosť o životné prostredie
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia				Tvorivé využitie technických materiálov
Vzťah človeka k prostrediu				Ľudové tradície a remesla

Vlastiveda

	Ročníky ISCED 1			
Témy ENV	1.	2.	3.	4.
Ochrana prírody a krajiny			Ako sa vyznať vo svojom okolí	Krajina, v ktorej žijeme
Zložky životného prostredia				Krajina, v ktorej žijeme
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana				Krajina, v ktorej žijeme Mestá a dediny
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia			Objavujeme Slovensko	Krajina, v ktorej žijeme Mestá a dediny
Vzťah človeka k prostrediu			Prostredie a zdravie, Naša obec	Krajina, v ktorej žijeme Mestá a dediny

Prvouka, Prírodoveda

	Ročníky ISCED 1			
Témy ENV	1.	2.	3.	4.
Ochrana prírody a krajiny		Krajina v okolí obce		
Zložky životného prostredia	Rastliny Živočíchy Neživá príroda	Pôda		

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Skúmanie prírodných javov	Neživá príroda a skúmanie prírodných javov		
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia		Človek a spoločnosť		
Vzťah človeka k prostrediu		Spomíname na prázdniny Naša krajina – Slovensko		

Biológia

	Ročníky ISCED 2				
Témy ENV	5.	6.	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Ramsar	Živočíchy v okolí ľudských sídiel	Vzťah „voda-vzduch-človek“	Chránené územie v našom okolí	
Zložky životného prostredia	Ekosystémy regiónu Poiplie		Človek ako súčasť životného prostredia	Faktory ovplyvňujúce ŽP Poiplia	Minerály a horniny
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Voda a človek		Ochrana nezávadnosti vody, pôdy a vzduchu	Uvedomelosť a financie v ochrane a využívaní prírodného bohatstva	Minerály a horniny

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Znečisťovanie, čierne skládky	Živočíchy v okolí ľudských sídiel	Možnosti pohybových aktivít v našom meste a okolí	Ekonomika boja s čiernymi skládkami	Ťažba nerastných surovín
Vzťah človeka k prostrediu	Vplyv človeka na premeny životného prostredia	Blízky spoločníci človeka	Zdravie z prírody	Človek – deštruktívny faktor	Vplyv človeka na krajinu

Geografia

	Ročníky ISCED 2				
Témy ENV	5.	6.	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Typy krajín na Zemi	Rastlinstvo a živočíšstvo Afriky, Ázie	Rastlinstvo a živočíšstvo Európy	Rastlinstvo a živočíšstvo Slovenska	Krajiny Ameriky, Austrálie
Zložky životného prostredia	Ovzdušie, život rieky, ľadovec, vietor	Podnebie a vodstvo Afriky	Podnebie Európy Vodstvo Európy	Podnebie Slovenska Vodstvo Slovenska	Podnebie a vodstvo Ameriky a Austrálie
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Vodstvo, kolobeh vody v prírode	Ťažba NS Afriky a Ázie	Ťažba NS Európy Doprava Európy	Ťažba NS na Slovensku	Ťažba NS Ameriky a Austrálie
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Miestna krajina	Poľnohospodárstvo a priemysel Afriky, Ázie	Poľnohospodárstvo a priemysel Európy	Hospodárstvo Slovenska	Hospodárstvo Ameriky a Austrálie
Vzťah človeka k prostrediu	Mestá a dediny, pamiatky UNESCO	Sídla Afriky, Ázie	Sídla Európy, Problémy Európy	Sídla Slovenska, Ochrana prírody Slovenska	Sídla Ameriky a Austrálie

Fyzika

	Ročníky ISCED 2			
Témy ENV	6.	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny			Slnéčné svetlo a teplo Zdroje energie	Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a plynch
Zložky životného prostredia	Látka a teleso Stavba látok.	Teplota Skúmanie premien skupenstva látok		Magnetické a elektrické vlastnosti látok
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana		Teplota Skúmanie premien skupenstva látok	Svetlo, skúmanie vlastností svetla Odras a lom svetla Energia v prírode	Magnetické a elektrické vlastnosti látok Elektrická energia a jej premeny
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Vlastnosti kvapalín a plynov Vlastnosti pevných látok a telies	Teplo	Sila a pohyb Skúmanie sily Práca, výkon, energia	Magnetické a elektrické vlastnosti látok
Vzťah človeka k prostrediu	Správanie sa telies v kvapalinách a plynch		Odras a lom svetla Energia v prírode	Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a plynch

Chémia

	Ročníky ISCED 2		
Témy ENV	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Objavujeme chémiu v našom okolí Horenie a požiar	Likvidácia chemikálií Kovy, polokovy a nekovy	Organické látky v bežnom živote
Zložky životného prostredia	Voda Vzduch	Vodík Kyslík Biogénne kovy	Organické látky v živých organizmoch
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Objavujeme chémiu v našom okolí	Výroba železa, výroba vápna	Uhlík a chémia Ropa, uhlie a zemný plyn
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Zmeny pri chemických reakciách	Výroba niektorých kovov a životné prostredie	Uhľovodíky Deriváty uhľovodíkov. Látky nebezpečné pre človeka.
Vzťah človeka k prostrediu	Voda. Vzduch. Environmentálne problémy	Chemické prvky a chemické zlúčeniny.	Organické látky v bežnom živote

Technika

	Ročníky ISCED 2				
Témy ENV	5.	6.	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Čistička odpadových vôd. – exkurzia	Odpady pri spracovaní rôznych materiálov	VN vedenia ako problém pre vtáctvo		Využitie strojov a mechanizmov pri práci v krajine

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Zložky životného prostredia	Vplyv techniky na ŽP	Čo vzniká pri spracovaní a opracovávaní kovov?		Ako elektronika ovplyvňuje jednotlivé zložky života a ŽP človeka	
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Pôvod materiálov používaných pri výrobe moderných technológií	Prírodné zdroje kovových prvkov a drahých kovov	Elektrická energia z prírodných zdrojov		Nafta či slnečná energia?
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Likvidácia technického odpadu	Využívanie ochranných pomôcok a materiálov	Alternatívne zdroje elektrickej energie	Likvidácia elektronického odpadu	Autobus či vlak?
Vzťah človeka k prostrediu	Vzťah „ prírodné zdroje – technické výdobytky doby“		Elektrosmog		Na bicykli po okolí!

Záhradníctvo

	Ročníky ISCED 2		
Témy ENV	7.	8.	9.
Ochrana prírody a krajiny	Starostlivosť o okrasné rastliny	Rýľovanie. Odburiňovanie. Zalievanie a hnojenie okrasných rastlín.	
Zložky životného prostredia	Poľné plodiny. Základy ovocinárstva.	Požiadavky rastlín na pôdu, vodu	
Prírodné zdroje, ich využitie a ochrana	Ovocné druhy. Poľné plodiny.	Ovocné druhy. Poľné plodiny.	
Ľudské aktivity a problémy životného prostredia	Zber a spracovanie ovocia	Rozmnožovanie ovocných rastlín Štepenie ovocných drevín	

Vzťah človeka k prostrediu	Praktické práce v záhrade a na školskom dvore	Praktické práce v záhrade a na školskom dvore	

4. Mediálna výchova (MDV)

Rozvíja schopnosti zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, vytvoriť si vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií. V súčasnosti sa nanajvýš aktuálnou stáva problém ako naučiť deti a mládež aktívne a zodpovedne využívať prostriedky masovej komunikácie, ktoré sú šíriteľmi poznatkov, posolstiev, hodnotových orientácií a to rôznej kvality. Obzvlášť závažná sa ukazuje potreba formovať schopnosť detí a mládeže kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy prednostne na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať. Mediálna výchova ako prierezová téma vedie žiakov k tomu, aby si osvojili stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi.

Cieľom mediálnej výchovy je rozvinúť u žiakov spôsobilosť – mediálnu kompetenciu zmysluplne, t. j. reflektujúco, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty. Cieľom výučby je podnietiť reflexiu žiakov nad mediálnymi obsahmi, sproblematizovať, zvýšiť ich citlivosť na využívanie určitých obsahov (najmä s nadmerným a neprimeraným výskytom násillia, výskytom sexuality, či inými obsahmi nerešpektujúcimi ochranu ľudskej dôstojnosti...).

Mediálna výchova zahrňuje prednostne výchovu k hodnotám vo vzťahu k médiám a ich obsahom, ktorá na jednej strane robí žiakov citlivých pre kvalitné mediálne obsahy a na druhej strane im poskytuje pomoc pri účinnej ochrane pred negatívnymi vplyvmi médií. Učí žiakov správne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si z toho vyplývajúcu zodpovednosť. Základom je naučiť žiakov chápať reálne, ale i možné mediálne vplyvy na jednotlivca, ale tiež na rôzne aspekty spoločenského diania, a to tak pozitívne ako aj negatívne. Žiaci by za pomoci výučby mediálnej výchovy mali postupne dokázať nájsť vlastný optimálny spôsob ako žiť v realite, ktorú médiá ovplyvňujú a využívať médiá ako nástroje pozitívneho ovplyvňovania tejto reality.

Hlavným cieľom mediálnej výchovy: je získanie a rozvoj mediálnej gramotnosti a osvojenie mediálnych kompetencií - t. z. schopnosti prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov.

Mediálnu výchovu začleňujeme do predmetov

- výtvarná výchova,
- slovenský jazyk a literatúra,
- občianska náuka,
- výchova umením,
- informatika, informatická výchova

Spôsob realizácie prierezovej témy:

- beseda s mediálne známou osobou,
- rozhovor, diskusia,
- návšteva divadla, kina
- vytvorenie multimedálnej prezentácie

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- článok v školskom časopise
- výtvarné spracovanie – plagát
- tvorba videa

Výtvarná výchova

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy MDV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Média v súčasnom svete	Podnety videa a filmu	Výtvarný jazyk	Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Elektronické média Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Mozaika	Základné prvky výtvarného vyjadrovania	Podnety výtvarného umenia	Zvuk a obraz-jazyk umenia	
Druhy mediálnych produktov	Podnety fotografie	Tvar a priestor	Elektronické média		Podnety architektúry	Podnety fotografie	Podnety výtvarného umenia		
Mediálny realita a jej účinky na osobnosť človeka	Podnety moderného výtvarného umenia	Porovnávacie a kombinačné súhrnné cvičenia	Elektronické média	Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Podnety literatúry	Tradícia a identita	Podnety výtvarného umenia	Prieniky umení	
Etika v médiách	Rozvoj fantázie a synestetické podnety	Symetrické a asymetrické radenie prvkov	Podnety rôznych oblastí poznávania sveta	Elektronické média	Interpretácia umeleckého obrazu	Podnety tradičných remesiel	Podnety filmu	Tradícia a identita	
Tvorba mediálnych produktov	Podnety dizajnu remesiel	Rytmus a pohyb		Elektronické média	Podnety z dejín umenia	Elektronické médiá	Podnety filmu		

Slovenský jazyk a literatúra

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy MDV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Média v súčasnom svete		Rozprávanie Opis Spisovateľ Rozprávka	Abeceda Rozprávanie príbehu	Televízia dialóg	SMS, e-mail	Elektronické slovníky			Publicistický štýl
Druhy mediálnych produktov		Tykanie a vykanie Rozprávanie Text Úryvok Bábkové divadlo	Moja prvá kniha		Reklama, plagát, filmová rozprávka	Rozhlasová hra	Televízna inscenácia		
Mediálny realita a jej účinky na osobnosť človeka		Rozprávanie	Abeceda Malá veľká čitateľka	komiks	Správa	Argument a protiargument	Komunikačné situácie		
Etika v médiách		Veta Hádanka Úryvok Osnova	Vizitka	Slovné druhy	Správa	Argument a protiargument	Komunikačné situácie	Priame a nepriame pomenovania	Publicistický štýl, Rétorika
Tvorba mediálnych produktov		Nadpis Opis Časopis Noviny	Opis predmetu Abeceda	Opis	Interview, SMS, email				

Občianska náuka

	Ročníky ISCED 2				
Témy MDV	5.	6.	7.	8.	9.
Média v súčasnom svete		Európska únia	Obecná samospráva		Vplyv reklamy na spotrebiteľov.
Druhy mediálnych produktov			Slobodné voľby		Dane a daňová sústava
Mediálny realita a jej účinky na osobnosť človeka		Významné osobnosti mesta.	Občan		Peniaze a funkcie peňazí.
Etika v médiách		Spolupráca – sociálna zručnosť	Kultúra		Ochrana spotrebiteľov.
Tvorba mediálnych produktov					Produkty a služby bánk.

Informatika

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy MDV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Média v súčasnom svete	Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou	Informácie okolo nás	Komunikácia prostredníctvom IKT	Komunikácia prostredníctvom IKT	Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou		Informácie okolo nás		
Druhy mediálnych produktov	Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou	Komunikácia prostredníctvom IKT	Komunikácia prostredníctvom IKT	Informácie okolo nás	Software, hardware	Informácie okolo nás	Informácie okolo nás	Informácie okolo nás	
Mediálny realita a jej účinky na osobnosť človeka		Informácie okolo nás	Informácie okolo nás	Komunikácia prostredníctvom IKT	Informačná spoločnosť	Komunikácia a spolupráca	Komunikácia a spolupráca	Komunikácia a spolupráca	
Etika v médiách			Komunikácia prostredníctvom IKT	Informácie okolo nás	Komunikácia a spolupráca	Komunikácia prostredníctvom IKT	Komunikácia a spolupráca	Komunikácia prostredníctvom IKT	
Tvorba mediálnych produktov	Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou	Komunikácia prostredníctvom IKT		Komunikácia prostredníctvom IKT	Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou	Informácie okolo nás		Informácie okolo nás	

5. Multikultúrna výchova

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehľbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí.

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Multikultúrna výchova sa dotýka aj medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou, v tomto smere jej cieľom je dosiahnuť rovnoprávny prístup k všetkým žiakom - pochádzajúcim z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia.

Multikultúrnú výchovu možno prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy však možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch.

Hlavné ciele MUV pre primárne vzdelanie:

1. viesť žiakov k uvedomeniu si povahy vlastného socio-kultúrneho prostredia a k chápaniu kultúrnej identity tohto prostredia.
2. viesť žiakov k rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti najbližšieho okolia.

Hlavné ciele MUV pre nižšie stredné vzdelanie:

1. viesť žiakov ku kultúrnej sebareflexii.
2. viesť žiakov k mysleniu o kultúre.
3. viesť žiakov k rešpektovaniu kultúrnej rozmanitosti blízkeho okolia.
4. viesť žiakov k spolupráci s príslušníkmi iných kultúr.

Témy multikultúrnej výchovy začleňujeme do predmetov:

- slovenský jazyk
- anglický jazyk
- geografia

- dejepis
- hudobná výchova
- občianska náuka
- náboženská výchova

Témy MUV:

1. Akceptovanie inej kultúry

- prijímať druhého ako jedinca s rovnakými právami, uvedomovať si, že všetky etnické skupiny a kultúry sú rovnocenné a žiadna nie je nadradená inej

2. Rozvoj medziludskej tolerancie

- rozvíjať schopnosť spoznávať a tolerovať odlišnosti iných národnostných, etnických, náboženských, sociálnych skupín a spolupracovať s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín

3. Spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry

- osvojiť si znalosti o rôznych etnických a kultúrnych skupinách žijúcich v slovenskej a európskej spoločnosti

4. Poznať históriu, zvyky, tradície iných kultúr

5. Schopnosť chápať vzťahy vlastnej kultúry s inými kultúrami

- schopnosť vidieť ich vzájomné ovplyvňovanie sa v histórii a snaha prijať toto ovplyvňovanie ako samozrejmosť

6. Schopnosť chápať popri výhodách aj obmedzenia vlastnej kultúry a iných kultúr

- vnímať seba ako občana, ktorý sa aktívne spolupodieľa na utváraní vzťahu spoločnosti k minoritným skupinám

7. Spolupráca s inými kultúrami

- komunikovať a žiť v skupine s príslušníkmi odlišných sociokultúrnych skupín, uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva druhých, chápať a tolerovať odlišné záujmy, názory i schopnosti druhých uvedomovať si nezlučiteľnosť rasovej (náboženskej alebo inej) intolerancie s princípmi života v demokratickej spoločnosti

8. Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbii

- rozvíjať schopnosti rozpoznať prejavy rasovej neznášanlivosti a napomáhať prevencii vzniku xenofóbie angažovať sa pri potieraní prejavov intolerancie, xenofóbie, diskriminácie, rasizmu

9. Medziľudské vzťahy v škole, vzťah medzi učiteľmi a žiakmi

- uvedomovať si možné dopady svojich verbálnych i neverbálnych prejavov a pripravenosť niesť zodpovednosť za svoje správanie
- rovnoprávny prístup k všetkým žiakom - pochádzajúcim z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia

Slovenský jazyk

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy MUV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Akceptovanie inej kultúry	Škola	Tykanie a vykanie Blahoželanie Ľudová hra	Hlavná a vedľajšia postava	Prirovnanie Vybrané slová	správa	Argument a protiargument	Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu	Úvaha	
Rozvoj medziľudskej tolerancie	Cesta do školy- bezpečnosť	Tykanie a vykanie Riekanka Hádanka Ľudová hra		Umelecká literatúra, text Vecná literatúra, text			Prednášame príhovor, May: Šťachetnosť Old Shatterhanda	Slávnostný prejav, Úvaha, Exupéry: Malý princ	Rétorika, Publicistický štýl,
Spoznávanie iných kultúr	Naša trieda	Adresa bydliska Rozprávanie	Autorská rozprávka	Autorská rozprávka Opis	Správa, súkromný list, rozprávka	Pozdrav z dovolenky	Prázdninový autobus	Puškin: Slávik a ruža, Frazeologizmy, Petofi: Povedal by som, Rilke:	Ako hovoria Európania? Ako sa hovorí v Európe? Kde, kedy, ako

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

								Lúbostná pieseň	a prečo vznikli peniaze? Mayovia, stavitelia pyramíd, Bronteová: Jana Eyrová
História, zvyky a tradície iných kultúr	Prišla zima	Rozprávanie Blahoželanie Ľudová hra Báseň Mikulášske prekvapenie Advent Na Štedrý deň Nový rok Novoročné vinše Fašiangy, Turíce, Veľká noc príde	Povešť	Príslovia Porekadlá Priama reč, opis	rozprávka	Leto ako med, Turčín Poničan, Báje		Frazeologizmy	Objavujeme Európu, Jacq: Ramzes, syn svetla,
Vzťah vlastnej kultúry s inými kultúrami	Zimné športy	Adresa bydliska Blahoželanie Autor Báseň Ilustrácia	List	Povešť Bájka Rozhovor		Zhovárame sa a diskutujeme	V tábore utečencov, Slová cudzieho pôvodu		Slová podľa pôvodu,
Spolupráca s inými kultúrami		Súkromný list Text Ľudová rozprávka Časopis Noviny	List	Autorská rozprávka Divadelná hra	interview	Zhovárame sa a diskutujeme	Komunikačné situácie	Exupéry: Malá princ, Alex: Čierne koráby	Prečo študovať v zahraničí?
Boj proti neznášanlivosti,	Oslava	Rozprávanie		Divadelná hra	Plagát,	Zhovárame sa a diskutujeme, Argument a	Komunikačné situácie, Western	Úvaha, Kotzwinkle: E.T. mimozemšťan	Zvukové vlastnosti reči,

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

rasizmu, xenofóbi				Rozhovor		protiargument			
Medziľudské vzťahy v škole	Škola, V triede, Karneval, Bola raz jedna trieda, Najkrajší darček, Čo je rodina, Ako rastú deti	Opis Rozprávanie Súkromný list Blahoželenie Tykanie a vykanie Ľudová hra Knihy Knižnica Bábkové divadlo Ľudové piesne Časopis Noviny		Dialóg Televízia Slovné druhy		Zhovárame sa a diskutujeme	Komunikačné situácie, Hlušiková: Srdce v ofsajde, Futová: Poškoláci		

Anglický jazyk

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy MUV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Akceptovanie inej kultúry		Multikultúrna spoločnosť	Multikultúrna Spoločnosť	Multikultúrna spoločnosť	Človek a spoločnosť; komunikácia	Človek a spoločnosť, komunikácia Uprostred multikultúrnej spoločnosti	Rodina a spoločnosť Krajiny, mestá a miesta	Profesia a pracovný život Krajiny, mestá a miesta	Veda a technika v službách ľudstva Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Rozvoj medziľudskej tolerancie		Rodina a spoločnosť	Rodina a spoločnosť	Rodina a spoločnosť	Náš domov	Odievanie a móda Voľný čas a záľuby	Uprostred multikultúrnej spoločnosti Človek na cestách	Odievanie a móda	Šport nám, my športu Voľný čas a záľuby
Spoznávanie iných kultúr		Multikultúrna spoločnosť	Multikultúrna spoločnosť	Multikultúrna spoločnosť	Človek a spoločnosť; komunikácia	Človek a spoločnosť, komunikácia Výživa a zdravie Krajina, mestá a miesta	Uprostred multikultúrnej spoločnosti Krajina, ktorej jazyk sa učím	Krajiny, mestá a miesta Veda a technika v službách ľudstva	Uprostred multikultúrnej spoločnosti Mládež a jej svet
História, zvyky a tradície iných kultúr		Multikultúrna spoločnosť		Multikultúrna spoločnosť	Komunikácia	Domov a bývanie	Človek na cestách	Odievanie a móda Krajiny, mestá a miesta	Uprostred multikultúrnej spoločnosti
Vzťah vlastnej kultúry s inými kultúrami		Rodina a spoločnosť	Multikultúrna spoločnosť	Obliekanie a móda	Vzdelávanie a práca	Vzdelávanie a práca Voľný čas a záľuby	Rodina a spoločnosť	Profesia a pracovný život	Uprostred multikultúrnej spoločnosti
Spolupráca s inými kultúrami		Multikultúrna spoločnosť		Obliekanie a móda Multikultúrna spoločnosť	Komunikácia	Vzdelávanie a práca	Vzdelávanie a práca	Veda a technika v službách ľudstva	Uprostred multikultúrnej spoločnosti Veda a technika v službách ľudstva
Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbii			Rodina a spoločnosť	Rodina a spoločnosť	Náš domov	Uprostred multikultúrnej spoločnosti	Mládež a jej svet	Vzory a ideály	Uprostred multikultúrnej spoločnosti
Medziľudské vzťahy v škole		Rodina a spoločnosť	Rodina a spoločnosť	Rodina a spoločnosť	Komunikácia	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Odievanie a móda	Vzory a ideály	Vzory a ideály Šport nám, my športu Voľný čas a záľuby	Mládež a jej svet Voľný čas a záľuby Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Geografia

	Ročníky ISCED 2				
Témy MUV	5.	6.	7.	8.	9.
Akceptovanie inej kultúry	Mestá a dediny Pamiatky UNESCO	Južná Afrika	Obyvateľstvo Európy		Amerika - obyvateľstvo
Rozvoj medziludskej tolerancie	Mestá a dediny	Južná Afrika	Obyvateľstvo Európy Problémy Európy	Obyvateľstvo, história, kultúra a tradície SR	
Spoznávanie iných kultúr	Premeny Zeme, osídlenie obyvateľstvom	Obyvateľstvo Afriky a Ázie	Oblasti Európy		Obyvateľstvo a sídla Austrálie, Ameriky
História, zvyky a tradície iných kultúr	Najkrajšie miesta na Zemi	Afrika, Ázia- obyvateľstvo	Oblasti Európy	Obyvateľstvo, história, kultúra a tradície SR	Amerika - obyvateľstvo
Vzťah vlastnej kultúry s inými kultúrami	Objavovanie Zeme – cesty objaviteľov	Oblasti Afriky	Oblasti Európy	Regióny Slovenska	Oblasti Ameriky
Spolupráca s inými kultúrami	Objavovanie Zeme – Cesty objaviteľov	Obyvateľstvo Afriky a Ázie	Oblasti Európy	Obyvateľstvo, história, kultúra a tradície SR	Obyvateľstvo Ameriky
Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbii	Rozmanité krajiny zeme	Južná Afrika	Obyvateľstvo Európy	Regióny Slovenska	Oblasti Ameriky
Medziludské vzťahy v škole		Obyvateľstvo sveta		Obyvateľstvo, história, kultúra a tradície SR	

Dejepis

	Ročníky ISCED 2				
Témy MUV	5.	6.	7.	8.	9.
Akceptovanie inej kultúry		Obrazy pravekého sveta	Rakúsko-Uhorsko		Svet po 2.sv.vojne
Rozvoj medziľudskej tolerancie	Prečo sa učíme dejepis		Tolerančný patent, Mária Terézia, Jozef II.,	Francúzska revolúcia,	Slovensko v ČSR
Spoznávanie iných kultúr	Človek a komunikácia	Obrazy starovekého sveta	Na hranici s Osmanskou ríšou, Objavitelia a objavovaní, Osvietenstvo, Európa si podmaňuje svet	Cárske Rusko, Kultúra a umenie, Slovenské vysťahovalectvo	1.sv.vojna-Slovensko v r.1914-1918
História, zvyky a tradície iných kultúr	Od blízkeho k vzdialenému	Staroveké Grécko	Objavitelia a objavovaní, Osvietenstvo, Európa si podmaňuje svet, Konštantín a Metod	Slovenské vysťahovalectvo	Medzivojnová Európa
Vzťah vlastnej kultúry s inými kultúrami	Človek v premenách priestoru a času	Obrazy stredovekého sveta	Rakúsko-Uhorsko, Na hranici s Osmanskou ríšou,	Slovenské vysťahovalectvo	2.sv.vojna
Spolupráca s inými kultúrami		Strediská kultúry a vzdelania stredoveku	Európa si podmaňuje svet, Objavitelia a objavovaní	Rakúsko-uhorské vyrovnanie a Slováci, slovenský zahraničný odboj, Slovenské vysťahovalectvo, Trojspolok a Dohoda	
Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbii			Objavitelia a objavovaní, Európa si podmaňuje svet	Zaslúbená zem – Amerika,	Svet po 2.sv.vojne, Na ceste k demokracii a samostatnej SR

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Medziľudské vzťahy v škole	Prírodné a historické pamiatky obce				

Hudobná výchova

Témy MUV	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Akceptovanie inej kultúry	Hlasová činnosť	Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosti		Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosti	Ako sa nám prihovára hudba	Verbalizovanie vypočutej skladby	Hudba k filmom, hudba na internete,...		
Rozvoj medziľudskej tolerancie	Percepčné činnosti-aktívne počúvať		Vianočné koledy	Hudobno-dramatické činnosti	Rock and roll		Hudba na pomedzí	Obraz v hudbe, hudba v obraze	
Spoznávanie iných kultúr	Hudobno-pohybové činnosti	Hudobno-dramatické činnosti		Hudobno-dramatické činnosti	Rytmus	Výrazové prostriedky hudby			
História, zvyky a tradície iných kultúr	Hudobno-vizuálne činnosti	Percepčné činnosti	Nácvik slov. ľudovej piesne	Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosti	Melódia		Akú hudbu počúvate vy?	Vianočné koledy	
Vzťah vlastnej kultúry s inými kultúrami	Percepčné činnosti-aktívne počúvanie	Vokálno-intonačné a inštrumentálne	Detské hudobné nástroje		Harmónia	Princípy programovej hudby			

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

		činnosti							
Spolupráca s inými kultúrami	Hudobno-dramatické činnosti	Percepčné činnosti	Jednoduchý tanec-mazúrka	Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosti	Prostredníctvom hudby poznávame...			Vyjadrovacie prostriedky a ich špecializácia v hudbe	
Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbii	Inštrumentálne činnosti	Hudobno-dramatické činnosti			Inštrumentácia		Hudobné prechádzky storočiami	Multimédiá	
Medziľudské vzťahy v škole	Hlasová činnosť	Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosť		Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosti	Piesne k tancu	Nácvik slovenských ľudových piesní		Prostredie a situácia	

Občianska náuka

	Ročníky ISCED 2				
Témy MUV	5.	6.	7.	8.	9.
Akceptovanie inej kultúry		História a súčasnosť mojej obce.	Kultúra, multikultúrnosť		
Rozvoj medziľudskej tolerancie					

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Spoznávanie iných kultúr		Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci.	Kultúra, multikultúrnosť		
História, zvyky a tradície iných kultúr		História a súčasnosť mojej obce. Historické pamiatky v mojej obci			Sviatky - pôžičky
Vzťah vlastnej kultúry s inými kultúrami			Kultúra, multikultúrnosť		
Spolupráca s inými kultúrami		Prepojenie národnej identity s európskou identitou	Kultúra, multikultúrnosť		
Boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbii			Kultúra, multikultúrnosť		
Medzil'udské vzťahy v škole		Sociálne vzťahy v skupinách Metódy merania sociálnych vzťahov	Kultúra, multikultúrnosť		

Náboženská výchova

Témy OSR	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Rozvoj sociálnych zručností v oblasti komunikácie, verbálna a	Horíme spolu Vidieť srdcom Statočné srdce Komunikácia	Človek ako Boží obraz Abrahám Môžem Ťa osloviť,	Odkrývať ukryté Čo znamená veriť? Aký je Boh?	Cesta k druhým Noe dôveruje Bohu Obrazy Božej blízkosti	Úvod do sv. Písma Evanjeliá Otče náš v starosloviencine	Pevný ako kameň Živé kamene Hovorí sa, že... Etika v médiách		

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

neverbálna komunikácia, komunikácia v každodennom živote	v rodine Modlitba za chlieb Otče náš ... Zvestovanie	Bože? Posvätený deň Nedeľa Žijem v rodine	Veľká sila ukrytá v malom Len aby to nebolo na mňa	Starý zákon Nový zákon Zem biblie Dobytie zasľúbenej zeme	Modlitba v SZ – Dávid, Šalamún Modlitba v NZ – rozhovor s Otcom Cez Máriu k Otcovi Modlitba svätých Modlitba – pomoc na ceste	Človek sa pýta: Prečo? Slová ako obrazy Obrazové vyjadrovanie		
Sebapoznanie, sebareflexia, sebarozvoj, sebamotivácia, autoregulácia, psychohygiena, jedinec a skupina, jedinec a spoločnosť, komunikácia a medziľudské vzťahy, vzťah ku spoločnosti, zásady ľudského spolužitia	Moja rodina Očakávanie Rodostrom Premena kamenného srdca Dar života Stretnutie s Alžbetou Dar pre svet Božia rodina Pastieri, mudrci Povolanie učeníkov Svadba v Káne Ježiš a deti Moc života a smrti Pôst Ježiš je vzkriesenie a život Nedeľa	Vzťahy Ezau a Jakub Krajina studní Môj krst Cirkev – Božia rodina Dobre počúvať Správne slovo Dobre pozeráť Moje svetlo pre iného Moje ruky pre druhého Zmluva na Sinai Desatoro Múdrosť Krása Cesta dôvery	Uzdravenie slepého, hluchonemého, s ochrnutou rukou, chromého Zachej Na ceste zmierenia Boh je milosrdný Pravidlá pre život Pravidlá budovania osobnosti Pozrieť sa do zrkadla Poznať, konať, vidieť Smrť a nový život – obeta Stretnutie s Ježišom Emauzskí učeníci Cesta viery	Mať nádej Som jedinečný Boh utešuje Očakávanie Mesiáša Príchod Mesiáša Ježiš ohlasuje B. kráľovstvo Kresťan – nositeľ Krista, nádej pre svet Svedkovia nádeje Cirkev – prameň nádeje Modlitba – prameň nádeje Modlitba sv. Ruženca	Misia sv. Cyrila a Metoda Rút, tá, ktorá horela pre iných Obeta Ježiša Baránok Boží Moja obeta Som chlapec a dievča, slúžim rodine Sluha sluhov Božích Slúžim chorým Môj patrón – môj ochranca Ochranca našej farnosti	Pravda či klamstvo Človek – najmilší Boží zámer Mám miesto na zemi Mám hodnotu Poznám svoje možnosti Človek v raji a jeho pád To nie ja, to on Hľadanie pravdy v sebe Podobenstvá – ukrytá pravda Vaše áno nech je áno Zlaté pravidlo Zákon lásky		
Zdravý životný štýl, psychohygiena, odolnosť voči záťažovým situáciám	Čo dokážem Moje dedičstvo Svet v ktorom žijem Chránim prírodu Spoločenstvo	V záhrade života Boh nám zveril zem a my ju chránime Chráňme svoje okolie Márnotratný syn Hostina	Len aby to nebolo na mňa Daj pozor, aby si to nerozbil! Neveriaci sa majú Staré musí	Najväčšie obmedzenie človeka Bože, kde si? Ježiš silnejší ako smrť	Šírenie posolstva sv. Cyrila a Metoda Legenda o sv. Svoradovi a Benediktovi Kto horí pre mňa? Moja obeta	Odkiaľ je svet? Svet očami básnika Oslava Tvorcu Zelený projekt Zodpovednosť za iných		

	lásky Sv. Juraj Láska k bližnému Duch Svätý	Pravda a dobro	odumrieť Kresťanská Veľká noc	Sviatosť pomazania chorých Veže v našom meste	Slúžim chorým	Skutky lásky Zodpovednosť v rodine Pravidlá pre život		

6. Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky.

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov. Pod regionálnou kultúrou rozumieme súhrn produktov (hmotných a nehmotných) ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región. Regionálna kultúra zahŕňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, ako aj živé kultúrne prejavy fungujúce v každodennom živote, pri sviatkoch a slávnostiach. Regionálna kultúra nadväzuje na regionálne kultúrne tradície a pokladá ich za dôležitú súčasť historickej pamäte i za zdroj identity obce alebo regiónu.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra obsahuje tri tematické celky:

1. Môj rodný kraj,
2. Objavujeme Slovensko,
3. Tradičná ľudová kultúra.

Prierezová téma je začlenená v učebných osnovách predmetov:

- slovenský jazyk,
- vlastiveda,
- prírodoveda
- hudobná výchova,
- biológia,
- výtvarná výchova,
- telesná výchova,
- výchova umením,
- geografia,
- pracovné vyučovanie.

Spôsob realizácie prierezovej témy:

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- beseda odborníkom – pracovník múzea, historik,
- exkurzia za pamiatkami regiónu Hont,
- návšteva regionálnych múzeí, galérií, pamiatok, pamätných izieb, ...
- tvorivé dielne zamerané na tradičnú ľudovú kultúru – vianočné a veľkonočné tvorivé dielne, darčeky ku Dňu matiek, k zápisu....
- multimedialne spracovanie danej témy – prezentácia, video,
- výtvarné spracovanie danej témy,
- rozhovor, beseda v triede,
- realizácia triedneho a školského kola speváckej súťaže Slávik Slovenska v speve ľudovej piesne,
- mimočítankové čítanie – povesti a báje o obci, regióne,
- zapojenie sa do súťaže Šalianky Matko v prednese povesti – regionálna povesť.

Slovenský jazyk a literatúra

	Ročníky ISCED 1			
Témy RLK	1.	2.	3.	4.
1. Môj rodný kraj Moja rodina	Mama a bábätko	Opis Rozprávanie Ľudové piesne Rozprávka	Abeceda	Umelecká a vecná literatúra Príslovia a porekadlá
Škola a okolie školy		Adresa Úryvok	Vybrané slová	Opis
Obec, mesto v ktorom žijem	Domov, domovina	Adresa bydliska Rozprávanie Opis Veta Text Ilustrácia Časopis Noviny		Televízia Rozhovor

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce Tradičné a regionálne zvyky	Hry s loptou	Opis Rozprávanie Ľudové piesne Knihy Knižnica Rozprávka Báseň	Povešť Ľudová rozprávka Vybrané slová	Bájka Povešť Príslovia Porekadlá
Kultúrne pamätihodnosti obce	Karneval	Rozprávanie Opis Časopis Noviny	Abeceda Vybrané slová	Slovné druhy
Regionálne múzeá, galérie		Opis Rozprávanie Knihy Knižnice	Vybrané slová Abeceda	Povesti
Významné osobnosti regiónu		Opis Autor spisovateľ	Vybrané slová Abeceda	
Prírodné krásy regiónu	Vysoké Tatry	Rozprávanie Text Báseň Ilustrácia	Abeceda Vybrané slová Povešť	Opis Vecný text
Náučné chodníky regiónu		Rozprávanie Opis Maľované čítanie	Abeceda Vybrané slová Povešť	Slovné druhy Spodobovanie
Chránené rastliny a živočíchy regiónu	Zima	Opis Časopis Noviny	Vybrané slová Povešť Abeceda	Slovné druhy, vybrané slová
Tradičné produkty a zamestnania regiónu	Koník – kováč	Opis Hádanka Ľudová hra	Vybrané slová	

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Tradičné ľudovomelecké remeslá regiónu	V jesennej záhrade	Rozprávanie Opis Ilustrácia Ľudová rozprávka	Povešť Abeceda	
Miestne a regionálne jazyky		Ľudové piesne	Povešť Vybrané slová	Ľudová rozprávka
2. Objavujeme Slovensko			Povešť abeceda Ľudová rozprávka	Bájka, Rozhlas
Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností na Slovensku	Pomáhame mame	Opis Rozprávanie Ľudové piesne Ľudová rozprávka	Povešť Vybrané slová Abeceda	Televízia Priama reč
Kultúrne pamätihodnosti Slovenska		Tykanie a vykanie Ľudová rozprávka	Povešť	Rozhlas Dialóg
Chránené územia Slovenska		Rozprávanie Text Hádanka Rozprávka	Povešť Vybrané slová	Vecný text
Ľudové piesne a tance, výtvarné umenie, tradičné ľudovomelecké remeslá	Janko Hraško	Opis Ľudové piesne	Povešť Vybrané slová	Umelecká literatúra
Významné osobnosti histórie Slovenska		Povešť	Podstatné mená	

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

3. Tradičná ľudová kultúra Ľudové stavitel'stvo		Ľudové hádanky Ľudové rozprávky Opis	Ľudová rozprávka	
Domáce a tradičné remeselné výrobky		Opis predmetu Ľudová rozprávka	Povešť Vybrané slová	Ľudová rozprávka
História tradičných remesiel	Životné prostredie	Opis Rozprávanie Nadpis Maľované čítanie Úryvok		Povešť
Produkcia potravín a strava	Ježibaba zjedla	Text Hádanka	Povešť Vybrané slová	
Odev, kroje		Opis Báseň Ilustrácia		Opis
Výtvarné umenie		Ľudová rozprávka Postavy z rozprávok	Ľudová rozprávka	
Ľudová slovesnosť a nárečie		Ľudová rozprávka	Ľudová rozprávka	Ľudová rozprávka Pieseň
Ľudová hudba, piesne a tance, hry	Divadlo	Ľudové piesne Knihy	Povešť Vybrané slová	
Spoločenské praktiky a zvyky	Správanie sa v divadle	Rozprávanie Opis Ľudová rozprávka Uspávanka Hádanka	Ľudová rozprávka	Veselice
Rituály a slávnostné		Nadpis Rozprávanie		Vynášanie Moreny

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

udalosti				
Zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom	Prišla jar	Rozprávanie Ľudová hra Hádanka	Povešť Vybrané slová	Veľká noc Vianoce Morena
Folklorne tradície		Opis Ľudová hra Hádanka Riekanka	Ľudová rozprávka	Fašiangové časy Vianoce

Výtvarná výchova

	Ročníky ISCED 1			
Témy RLK	1.	2.	3.	4.
1. Môj rodný kraj: Moja rodina	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Podnety fotografie	Farba Tvar	Podnety tradičných remesiel
Škola, okolie školy	Podnety fotografie		Podnety výtvarného umenia	Tradícia a identita /kultúrna krajina /
Obec, mesto v ktorom žijem	Škola v galérii		Podnety výtvarného umenia	Tradícia a identita /kultúrna krajina /

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce Tradičné regionálne zvyky	Rozvoj fantázie a synestetické podnety Podnety dizajnu remesiel	Fantastický portrét Podnety tradičných remesiel	Farba Tvar	Podnety filmu a videa
Kultúrne pamätihodnosti obce	Podnety architektúry		Farba Tvar	Výtvarný jazyk - kompozičné princípy
Regionálne múzeá, galérie	Škola v galérii		Kompozičné princípy	Výtvarný jazyk - kompozičné princípy
Významné osobnosti regiónu	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Kompozičné princípy	Kompozičné princípy	Podnety architektúry
Prírodné krásy regiónu	Podnety moderného výtvarného umenia		Podnety výtvarného umenia	Podnety výtvarného umenia
Náučné chodníky regiónu		Podnety výtvarného umenia	Podnety výtvarného umenia	Podnety výtvarného umenia
Chránené rastliny a živočíchy regiónu			Podnety výtvarného umenia	Podnety dizajnu
Tradičné produkty a zamestnania regiónu	Podnety dizajnu remesiel	Kompozičné princípy	Kompozičné princípy	Tradícia a identita /kultúrna krajina / Výtvarné hry

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Tradičné ľudovomelecké remeslá regiónu	Podnety dizajnu remesiel		Podnety výtvarného umenia	Tradícia a identita /kultúrna krajina / Výtvarné hry
Miestne a regionálne jazyky	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky		Tradícia a identita /kultúrna krajina / Výtvarné hry
2. Objavujeme Slovensko	Podnety architektúry		Podnety výtvarného umenia	
Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska	Podnety architektúry	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Kompozičné princípy	Tradícia a identita /kultúrna krajina /
Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností na Slovensku	Rozvoj fantázie a synestetické podnety		Kompozičné princípy	Tradícia a identita /kultúrna krajina / Podnety tradičných remesiel
Kultúrne pamätihodnosti Slovenska	Rozvoj fantázie a synestetické podnety	Podnety výtvarného umenia	PODNETY VÝTVARNÉHO UMENIA	Podnety výtvarného umenia
Chránené územia Slovenska	Podnety architektúry			
Ľudové piesne a tance, výtvarné umenie, tradičné ľudovomelecké	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky		Podnety výtvarného umenia	Podnety rôznych oblastí poznávania sveta

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

remeslá				
3. Tradičná ľudová kultúra Ľudové staviteľstvo	Podnety architektúry	Podnety výtvarného umenia		Podnety rôznych oblastí poznávania sveta
Domáce a tradičné remeselné výrobky	Podnety dizajnu remesiel		Podnety dejín umenia	Podnety tradičných remesiel
História tradičných remesiel	Podnety dizajnu remesiel		Podnety dejín umenia	Podnety tradičných remesiel
Produkcia potravín a strava	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Synestetické podnety	Podnety dejín umenia	Výtvarný jazyk - základné prvky Výtvarný jazyk - kompozičné princípy
Odev, kroje	Podnety dizajnu remesiel	Tradície ľudového remesla		Škola v galérii
Výtvarné umenie	Podnety moderného výtvarného umenia			
Ľudová slovesnosť a nárečie	Podnety videa a filmu		Podnety dejín umenia	Podnety výtvarného umenia
Ľudová hudba, piesne a tance, hry	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Podnety dejín umenia	Podnety dejín umenia	Podnety výtvarného umenia
Spoločenské praktiky a zvyky	Rozvoj fantázie a synestetické podnety		Podnety fotografie	Tradícia a identita /kultúrna krajina /

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Rituály a slávnostné udalosti	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Podnety výtvarného umenia	Podnety fotografie	Tradícia a identita /kultúrna krajina /
Zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom	Rozvoj fantázie a synestetické podnety		Podnety fotografie	Podnety filmu a videa
Folklórne tradície	Veľká noc Vianoce Morena	Fašiangové časy Keď slnce zasvieti	Podnety fotografie	Tradícia a identita /kultúrna krajina / Výtvarné hry

Prvouka (1., 2. roč.), Vlastiveda (3., 4. roč.)

	Ročníky ISCED 1			
Témy RLK	1.	2.	3.	4.
1. Môj rodný kraj: Moja rodina		Spomíname na prázdniny	Objavujeme Slovensko	Krajina, v ktorej žijeme Mestá a dediny
Škola, okolie školy	Škola – bezpečnosť v škole Objekty v okolí školy Adresa školy	Cesta do školy – čo je to plán	Objavujeme Slovensko	Krajina, v ktorej žijeme
Obec, mesto v ktorom žijem		Krajina v okolí obce	Objavujeme Slovensko	Mestá a dediny
Rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce		Zvyky a tradície	Objavujeme Slovensko	Mestá a dediny

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Kultúrne pamätihodnosti obce		Naša krajina – Slovensko	Ako sa vyznať vo svojom okolí	Zaujímavosti zo Slovenska
Regionálne múzeá, galérie		Naša krajina – Slovensko	Ako sa vyznať vo svojom okolí	Zaujímavosti zo Slovenska
Významné osobnosti regiónu		Naša krajina – Slovensko	Ako sa vyznať vo svojom okolí	Zaujímavosti zo Slovenska
Prírodné krásy regiónu		Krajina v okolí obce	Ako sa vyznať vo svojom okolí	Zaujímavosti zo Slovenska
Náučné chodníky regiónu		Krajina v okolí obce	Ako sa vyznať vo svojom okolí	Krajina, v ktorej žijeme Mestá a dediny
Chránené rastliny a živočíchy regiónu		Živočíchy Rastliny		Krajina, v ktorej žijeme V súlade s prírodou
Tradičné produkty a zamestnania regiónu		Povolania ľudí	Ako sa vyznať vo svojom okolí	
Tradičné ľudovomelečné remeslá regiónu		Zvyky a tradície		Tradície a zvyky
Miestne a regionálne jazyky		Naša krajina – Slovensko	Ako sa vyznať vo svojom okolí	Tradície a zvyky
2. Objavujeme Slovensko				
Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska		Naša krajina – Slovensko	Spoznávame dejiny Slovenska	Mestá a dediny Zaujímavosti zo Slovenska Tradície a zvyky
Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností na Slovensku		Naša krajina – Slovensko	Spoznávame dejiny Slovenska	Mestá a dediny Zaujímavosti zo Slovenska Tradície a zvyky

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Kultúrne pamätihodnosti Slovenska		Naša krajina – Slovensko	Spoznávame dejiny Slovenska	Zaujímavosti zo Slovenska
Chránené územia Slovenska		Naša krajina – Slovensko	Ako sa vyznať vo svojom okolí	V súlade s prírodou
Ľudové piesne a tance, výtvarné umenie, tradičné ľudovumelecké remeslá Významné osobnosti histórie Slovenska		Naša krajina – Slovensko	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky Zaujímavosti zo Slovenska Zaujímavosti zo Slovenska
3. Tradičná ľudová kultúra Ľudové staviteľstvo				Tradície a zvyky
Domáce a tradičné remeselné výrobky		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky
História tradičných remesiel		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky
Produkcia potravín a strava		Krajina v okolí obce		
Odev, kroje		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky
Výtvarné umenie		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	
Ľudová slovesnosť a nárečie		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky
Ľudová hudba, piesne a tance, hry		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky
Spoločenské praktiky a zvyky		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Rituály a slávnostné udalosti		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky
Zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky
Folklorne tradície		Zvyky a tradície	Spoznávame dejiny Slovenska	Tradície a zvyky

Hudobná výchova

	Ročníky ISCED 1			
Témy RLK	1.	2.	3.	4.
1. Môj rodný kraj: Moja rodina	Hlasová činnosť	Percepčné Činnosti	Nácvik slov. ľud. piesne	Hudobno-dramatické činnosti
Škola, okolie školy	Hudobno-vizuálne činnosti			
Obec, mesto v ktorom žijem	Hudobno-pohybové činnosti	Hudobno-pohybové činnosti		
Rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce	Hudobno-pohybové činnosti	Nácvik slov. ľudovej piesne	Hudobný sprievod k slov. ľud. piesní	Hudobno-pohybové činnosti Hudobno-pohybové hry
Regionálne múzeá, galérie		Vokálno-intonačné činnosti		

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Významné osobnosti regiónu				
Prírodné krásy regiónu		Inštrumentálne činnosti	Krátke hlasové, intonačno-rytmické a sluchové cvičenia	
Náučné chodníky regiónu		Percepčné činnosti		
Chránené rastliny a živočíchy regiónu			Inštrumentálne skladby skladateľov 20.a21.str.	
Tradičné produkty a zamestnania regiónu				
Tradičné ľudovomelecké remeslá regiónu	Hlasová činnosť	Hudobno-pohybové hry		Hudobno-pohybové činnosti Hudobno-pohybové hry
Miestne a regionálne jazyky		Nácvik slov. ľudovej piesne		Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosť
2. Objavujeme Slovensko				
Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska		Vokálno-intonačné činnosti		

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností na Slovensku	Hudobno-pohybové činnosti	Hudobno-pohybové činnosti		Vokálno-intonačné a inštrumentálne činnosti
Kultúrne pamätihodnosti Slovenska	Hlasová činnosť	Percepčné činnosti		
Chránené územia Slovenska	Percepčné činnosti-aktívne počúvanie			
Ľudové piesne a tance, výtvarné umenie, tradičné ľudovoumelecké remeslá	Hudobno-pohybové činnosti	Hudobno-pohybové hry		C
3. Tradičná ľudová kultúra Ľudové staviteľstvo				
Domáce a tradičné remeselné výrobky	Hlasová činnosť	Vokálno-intonačné činnosti		Percepčné činnosti
História tradičných remesiel	Percepčné činnosti-aktívne počúvanie	Percepčné činnosti		Hudobno-pohybové činnosti
Produkcia potravín a strava		Hudobno-dramatické činnosti	Nácvik detskej piesne	
Odev, kroje	Hudobno-vizuálne			

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

	činnosti			
Výtvarné umenie	Hudobno- vizuálne činnosti			
Ľudová slovesnosť a nárečie	Hlasová činnosť			Vokálno- intonačné a inštrumentálne činnosti
Ľudová hudba, piesne a tance, hry	Hudobno- pohybové činnosti	Hudobno- dramatické činnosti		Vokálno- intonačné a inštrumentálne činnosti
Spoločenské praktiky a zvyky	Základné pohybové činnosti	Vokálno- intonačné činnosti	Nácvik slov. ľud. piesní	Vokálno- intonačné a inštrumentálne činnosti
Rituály a slávnostné udalosti	Hudobno- pohybové a tanečné činnosti	Hudobno- pohybové a tanečné činnosti	Inštrumentálne skladby skladateľov	Hudobno- pohybové činnosti Hudobno- pohybové hry
Zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Nácvik piesne	
Folklórne tradície	Hudobno- pohybové a tanečné činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Nácvik slov. ľud. . piesní	Hudobno- pohybové činnosti

				Hudobno- pohybové hry

Telesná a športová výchova

	Ročníky ISCED 1			
Témy RLK	1.	2.	3.	4.
1. Môj rodný kraj: Moja rodina		Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti
Škola, okolie školy	Základné pohybové činnosti	Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Kreatívne a estetické pohybové činnosti
Obec, mesto v ktorom žijem	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	
Rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce Tradičné a regionálne zvyky	Hudobno-pohybové a tanečné činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti		Kreatívne a estetické pohybové činnosti
Kultúrne pamätihodnosti obce	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	
Regionálne múzeá, galérie	Hudobno-pohybové a tanečné činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti		
Významné osobnosti regiónu	Základné pohybové činnosti	Psychomotorické cvičenia a hry		
Prírodné krásy regiónu		Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	
Náučné chodníky regiónu	Základné pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
 Základná škola LADISLAVA BALLEKA

Chránené rastliny a živočíchy regiónu	Manipulačné, prípravné a športové hry	Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti
Tradičné produkty a zamestnania regiónu		Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti
Tradičné ľudovomelecké remeslá regiónu			Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	
Miestne a regionálne jazyky	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	
2. Objavujeme Slovensko				
Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska		Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti
Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností na Slovensku	Základné pohybové činnosti	Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti
Kultúrne pamätihodnosti Slovenska	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti		Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	
Chránené územia Slovenska	Manipulačné, prípravné a športové hry			
Ľudové piesne a tance, výtvarné umenie, tradičné Významné osobnosti histórie Slovenska Ľudovomelecké remeslá	Hudobno-pohybové a tanečné činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti	Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti
3. Tradičná ľudová kultúra Ľudové staviteľstvo				
Domáce a tradičné remeselné výrobky	Základné pohybové činnosti	Manipulačné, pohybové a prípravné športové hry	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti
História tradičných remesiel		Kreatívne a estetické pohybové činnosti		
Zvyky a obyčaje súvisiace s	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti

prírodou a vesmírom				
Folklórne tradície	Veľká noc Vianoce Morena	Kreatívne a estetické pohybové činnosti Fašiangové časy Keď slnce zasvieti	Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti	Kreatívne a estetické pohybové činnosti

7. Ochrana života a zdravia

Ochrana života človeka a jeho zdravia rozvíja postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách ako sú napr. priemyselné a ekologické havárie, dopravné nehody, živelné pohromy a prírodné katastrofy. Podobne nepredvídané udalosti môžu vzniknúť pri pobyte a pohybe v prírode.

Žiaci si v priebehu výchovného a vzdelávacieho procesu osvojujú potrebné vedomosti, zručnosti, návyky a schopnosti. Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie. Učivo obsahuje opatrenia a popis činností pri záchrane života, zdravia a majetku obyvateľov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Mimoriadna udalosť môže vzniknúť v rôznych častiach štátu kedykoľvek. Občania nemôžu očakávať okamžité poskytnutie pomoci. Z toho dôvodu musia byť schopní v rámci svojich možností chrániť svoje zdravie a poskytnúť pomoc iným osobám.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je aj poznávanie prírodného prostredia. Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu.

Prierezová téma „Ochrana života a zdravia“ sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania - didaktických hier a účelových cvičení. V 5. ročníku sa realizuje formou samostatného predmetu Viem, čo zjem a v 9. ročníku sa realizuje aj formou voliteľného predmetu Zdravoveda.

- **Účelové cvičenia (ÚC)** v 5. - 9. ročníku realizujeme v prírode 2 razy do roka po 5 hodín spravidla na jeseň a jar. Pred realizáciou ÚC vykonáme deň prípravy z teoretickej časti učiva v rozsahu 3-5 hodín podľa náročnosti obsahu a organizácie plánovaného ÚC.
- **Didaktické hry (DH)** v 1.-4. ročníku sa konajú v prírode 1 raz v roku v trvaní 4 hodín. Pred DH realizujeme deň prípravy najmä na teoretickú časť v rozsahu 2-4 hodín podľa náročnosti plánovaných činností.

Odbornú zložku učiva napĺňajú tematické celky s uvedeným obsahom:

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

1. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- naša obec - všeobecná charakteristika
- evakuácia školy v prípade ohrozenia - postup opustenia školy, miesto
- zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru
- signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení
- horľaviny a ich následky

Zdravotná príprava

- vybavenie domácej lekárničky a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov
- ošetrovanie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy privolanie pomoci k zranenému význam symbolu Červený kríž.

Pohyb a pobyt v prírode

- orientácia v mieste školy a jej okolí určenie svetových strán podľa slnka
- významné budovy a ich účel - zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad

- historické objekty našej obce - pamätné domy, zrúcaniny, pamätníky,
- múzeá, galérie
- poznávanie zelene v okolí obce
- správanie sa k osamelým zvieratám

2. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch
- zoznámenie sa s detskou ochrannou maskou (DM-1, CM3-3/h), určenie veľkosti
- druhy signálov civilnej ochrany a činnosť žiakov na vyhlásenie varovného
- signálu „Všeobecné ohrozenie“
- evakuácia školy v prípade ohrozenia požiarom
- protipožiarny stanovište, kde sa nachádza zbor požiarnej ochrany a spôsob
- jeho privolania
- nebezpečenstvá pri zaobchádzaní s elektrickým a plynovým zariadením
- zápalky, zapaľovače a horľaviny

Zdravotná príprava

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov

Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- kedy a kadiaľ do zdravotného strediska
- správanie sa v čakárni, u lekára a pri školských lekárskejších prehliadkach
- pomoc lekárov chorým a zraneným
- ochrana pred chorobami, účelné obliekanie
- ochrana a prvá pomoc pri zistení kliešťa, uštipnutí zmijou, osou a včelou

Pohyb a pobyt v prírode

- význam vody v prírode, pitie povrchovej vody jedovaté rastliny, jedovaté huby
- zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode zvieratá vo voľnej prírode, nebezpečenstvo besnoty značenie turistických chodníkov

3. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- evakuácia žiakov pri ohrození školy a jej okolia - prírodné katastrofy,
- živelné pohromy a výhražné správy
- varovné signály CO a činnosť žiakov pri ich vyhlásení
- druhy mimoriadnych udalostí a spôsob ich vyhlasovania
- poloha školy, ulice, oboznámenie sa so zdrojmi ohrozenia

Zdravotná príprava

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov

Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- všeobecné zásady ochrany zdravia aplikované na časti ľudského tela a časti tváre; starostlivosť o chrup
- hygiena tela, bielizne, šiat
- správna životospráva -jedlo, spánok, oddych, učenie
- ošetrovanie a obväzovanie prstov ruky, lakťa, oka, hlavy

Pohyb a pobyt v prírode

- okolie našej obce, stanovište našej školy
- orientácia podľa poludňajšieho tieňa
- približné určovanie významných budov a iných dominánt v okolí podľa svetových strán
- tvary zemského povrchu - rovina, pahorkatina, vysočina, kopec, hora,
- úbočie, svah, úpätie
- chránené územie, objekty a prírodné útvary v obci a jej okolí

4. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- nebezpečné látky v okolí školy (amoniak, chlór a pod.), zásady ochrany,
- prvá pomoc pri zasiahnutí organizmu
- použitie detskej ochrannej masky, nasadzovanie spolužiakovi (DM-1,

- CM3-3/h)
- význam a použitie improvizovaných prostriedkov individuálnej ochrany -
- protichemickej a protiradiačnej
- ukážka detského ochranného vaku (DV-75) a detskej kazajky (DK-88) činnosť pri varovných signáloch CO
- zásady vykonania čiastočnej hygienickej očisty

Zdravotná príprava

- starostlivosť o vitálne ústroje ľudského organizmu
- zdravie a choroby, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi
- obväzovanie nohy, kolena, lýtka, stehna
- jednoduché obväzovanie ovínadlami a šatkami pri povrchovom poranení rúk, nôh, prstov

Pohyb a pobyt v prírode

- určovanie hraníc SR a susediacich štátov na mape určovanie nadmorských výšok na mape okolia jednoduchý odhad krátkych vzdialeností
- jednoduchý náčrt pochodu, kresba okolia stanovišťa - panoráma čítanie z mapy - podľa farieb a topografických značiek určovanie svetových strán na mape a podľa mapy
- starostlivosť o lesné zvieratá a vtáctvo
- význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu zásady uhasenia ohniska

5. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- varovné signály CO - činnosť na varovný signál „Všeobecné ohrozenie“, „Ohrozenie vodou“, „Koniec ohrozenia“ ochranná poloha ochranných prostriedkov (DM-1, CM3-/3h)
- ukážka prechodu priestoru kontaminovaného nebezpečnými látkami kolektívna ochrana, evakuácia - vyhlasovanie evakuácie, evakuačné zariadenia; spôsoby vykonávania evakuácie, evakuačná batožina kolektívna ochrana
- ukrytie a ochrana v budovách pri mimoriadnej udalosti

Zdravotná príprava

- imobilizácia horných a dolných končatín pomocou štandardných dláh znehybnenie poranených končatín improvizovanými prostriedkami
- uloženie postihnutého do stabilizovanej polohy
- privolanie lekára ošetrovanie a znehybnenie zlomenín dolných končatín
- spôsoby odsunu poraneného - podľa druhu a závažnosti poranenia

Pohyb a pobyt v prírode

- zásady orientácie v prírode podľa prírodných úkazov, kompasu, buzoly, mapy
- odhad vzdialeností do 300 m a výšky 10 m
- ťpochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa mapy
- správne zakladanie ohňa

6. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- charakteristika nebezpečných látok ohrozujúcich školu a jej okolie vyhlásenie varovných signálov CO
- činnosť v domácnostiach, činnosť žiaka a triedy po ich vyhlásení
- lokalizácia a likvidácia požiaru ručnými hasiacimi prostriedkami
- vyznamenie a privolanie hasičov
- dekontaminácia - hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu
- evakuácia z ohrozeného priestoru
- pravidlá správania sa obyvateľstva pri ohrození a pri vzniku mimoriadnej udalosti

Zdravotná príprava

- zložitejšie obväzovanie obväzmi horných a dolných končatín, trupu a brucha – obväzová technika
- prakové obväzy brady a nosa
- šatkové obväzy – hlava, ruky, nohy
- náplastové obväzovanie poranení na horných a dolných končatinách
- ošetrovanie poranených kĺbov a kostí horných a dolných končatín - vyvrtnutie, vykĺbenie, zlomeniny

Pohyb a pobyt v prírode

- mierky máp a náčrtov, meranie vzdialeností na mape a v teréne
- pomer výšky a šírky s nárastom vzdialenosti

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- zhotovenie jednoduchkej pomôcky na odhad výšky a šírky
- zemepisný azimut
- určenie vlastného stanovišťa podľa mapy
- určenie svetových strán podľa nůdzových orientačných prostriedkov
- prenášanie azimutu z mapy do terénu a z terénu do mapy preventívna ochrana pred bleskom

7. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- činnosť na varovné signály CO
- ukladanie a skladovanie ochrannej masky (DM-1, CM-3-3/h) kolektívna ochrana, evakuácia obyvateľstva, obsah evakuačnej batožiny ochranné stavby, pravidlá správania sa v úkrytoch, činnosť po opustení úkrytov
- dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia, dekontaminácia
- postup pri vzniku požiaru v osobnom automobile
- zbrane hromadného ničenia - ničivé účinky, škodlivé pôsobenie na organizmus a ochrana pred nimi
- ochrana potravín a vody pred škodlivinami a zamorením

Zdravotná príprava

- poskytnutie prvej pomoci s pomocou lekárničky v osobnom automobile
- prvá pomoc pri otrave plynom, chemikáliami

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- prvá pomoc pri šoku, protišokové opatrenia
- vytiahnutie poraneného z rokliny
- znehybnenie pri poranení panvy, krčnej chrbtice, hrudníka
- ošetrovanie a znehybnenie otvorenej zlomeniny
- umelé dýchanie z pľúc do pľúc (ústami, nosom), masáž srdca zastavenie tepnového, žilového a vlásočnicového krvácania

Pohyb a pobyt v prírode

- príprava pochodu, zhotovenie harmonogramu a náčrtu pochodu
- výber a úprava plochy pre stanovanie, stavenie turistického stanu
- meranie rýchlosti, šírky a hĺbky vodného toku
- prekonávanie vodnej prekážky
- správanie sa pri prietrži mračien a privaloch vody
- značenie mostov a prechodov cez vodné toky

8. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- jadrové zbrane a ich ničivé účinky
- ochrana pred svetelným žiarením;

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- ochrana pred tlakovou vlnou (tlakovým nárazom)
- ochrana pred prenikavou radiáciou a rádioaktívnou kontamináciou
- hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu
- lokalizácia a likvidácia požiaru s jedovatými splodinami horenia nebezpečné látky v okolí školy - zásady ochrany pri ich úniku, evakuácia z ohrozeného územia
- kolektívna ochrana - druhy úkrytov, pravidiel správania sa v úkrytoch odstraňovanie nebezpečných látok z povrchu terénu, budov a materiálu

Zdravotná príprava

- hromadné nešťastia, triedenie chorých a ranených
- postup pri poskytovaní prvej pomoci v mieste hromadného nešťastia
- praktické riešenie prvej pomoci topiacej sa osobe
- technická a zdravotná pomoc pri poranení elektrickým prúdom
- prvá pomoc pri popáleninách
- poskytnutie zdravotníckej pomoci pri strate vedomia
- poskytnutie prvej pomoci pri úpaloch
- sterilizácia prostriedkov
- nebezpečenstvo pohlavných chorôb, zásady prevencie
- alkoholizmus, drogy, toxikománia - škodlivé účinky, prevencia

Pohyb a pobyt v prírode

- pochod podľa pripravených azimutov, tabuľka pochodu
- vybavenie zdravotníckym materiálom pri individuálnej turistike (pešo, bicyklom)
- značkovanie turistických ciest a chodníkov
- príprava jednoduchej teplej stravy s použitím ohňa, zásady bezpečnosti
- odstraňovanie devastáčnych následkov spôsobených ľuďmi v prírode

9. ročník

Riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana

- úlohy CO vyplývajúce zo Ženevských dohovorov a dodatkových protokolov
- civilná ochrana v Slovenskej republike, jej miesto úlohy a poslanie analýza územia obce, mesta, okresu
- organizovanie jednotiek civilnej ochrany - štáby a odborné jednotky varovné signály CO - činnosť po ich vyhlásení činnosť pri záchrane ľudí zo závalov a poškodených krytov
- jódová profylaxia (v okolí AE)

Zdravotná príprava

- preverenie vedomostí a prehĺbenie návykov a zručností z poskytovania
- prvej pomoci pri rôznych poraneniach, zlomeninách, obväzovanie,
- znehybňovanie častí tela

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov Základná škola LADISLAVA BALLEKA

- darcovstvo krvi a transplantácie orgánov ľudského tela
- správanie sa pri náleze zraneného mimo obývaného priestoru
- prevencia proti kliešťovej encefalitíde

Pohyb a pobyt v prírode

- základný turistický výstroj
- absolvovanie trasy primeranej veku
- povinnosti turistov pri ochrane životného prostredia

Telesná a športová výchova

	Ročníky ISCED 1				Ročníky ISCED 2				
Témy OZO	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
					Gymnastika, Atletika, Športové hry	Gymnastika, Atletika, Športové hry Plavecký výcvik	Gymnastika, Atletika, Športové hry Lyžiarsky výcvik	Gymnastika, Atletika, Športové hry Lyžiarsky výcvik	Gymnastika, Atletika, Športové hry Lyžiarsky výcvik

Biológia

	Ročníky ISCED 2				
Témy OZO	5.	6.	7.	8.	9.

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

	Premeny ekosystému po živelných pohromách	Umelý ekosystém	Nehody, ktoré môžu zmeniť môj život	Dopad tektonických pohybov zemskej kôry	Ekologická havária ako následok činnosti človeka
	Vplyv narušených ekosystémov na človeka	Dezinfekcia, hygiena u domácich zvierat	Dopravné nehody, športové úrazy, pracovné úrazy	Hrozby pri výbuchu sopiek	Znečistená voda a jej globálne následky
	Ako sa chrániť pred živelnými pohromami	Prevencia a ničenie parazitov	Človek a zemetrasenie	Človek a zemetrasenie	Vieš čo dýchaš?
	Pomôž ekosystému – pomôžeš sám sebe	Formovanie životného prostredia vo svojom okolí	Predchádzanie úrazom, nehodám	Ochrana pred živelnými pohromami	Zamysli sa! Má byť tvojim životným prostredím priemyselná skládka?
			Prvá pomoc, základné techniky ošetrovania		Čo dokážeš ty sám urobiť pre svoje životné prostredie?

Zdravoveda

	Ročníky ISCED 2				
Témy OZO	5.	6.	7.	8.	9.
					Hygiena. Starostlivosť o zdravie. Bežné choroby a ich liečenie. Lekárska starostlivosť.

8. Dopravná výchova (DOV)

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, korčuliari, kolobežkári, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Úlohou dopravnej výchovy je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke ako chodcov alebo cyklistov, pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel.

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať.

Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

Spôsob realizácie prierezovej témy:

- pre žiakov 1. - 4. ročníku najmä pohybom v objekte a areáli školy, mimo školy,
- **formou kurzu na detskom dopravnom ihrisku,**
- pre žiakov 5. - 9. ročníka je dopravná výchova realizovaná **formou kurzu, počas Účelových cvičení,**
- pre žiakov 1. - 4. ročníka je dopravná výchova realizovaná **formou kurzu, počas Didaktických hier,**
- beseda s políciou
- riešenie slovných úloh z matematiky s tematikou dopravnej výchovy,
- didaktické hry na školskom dvore – žiaci I. stupňa,
- využívanie učebných textov k dopravnej výchove,
- výtvarné spracovanie témy

	Ročníky ISCED 1			
Témy DOV	1.	2.	3.	4.
Teoretické znalosti pravidiel cestnej				

Začlenenie prierezových tém do učebných osnov
Základná škola LADISLAVA BALLEKA

premávky	1. Kurz - súčasť didaktických hier - jún2. Kurz - dopravné ihrisko3. Riešenie slovných úloh z matematiky s tematikou dopravnej výchovy4. Beseda s políciou – jún5. Prvouka 2. ročník: Cesta do školy - priechod pre chodcov, semafor, cestovanie, druhy dopravy
Dopravné značky a zariadenia	
Praktické cvičenia	
Podmienky premávky na cestách	
Technické podmienky prevádzky dopravných prostriedkov	
Taktika bezpečného správania a jednaní pri chôdzi a jazde v cestnej premávke	